

«Nu, tion mi ne diris, almenaŭ ne tiel rekte», substrekiĝis la knabino. «Tion, cetere, mi ne povus diri, ĉar mi ne konas la francojn». Fino.

Ĉiuj haltis antaŭ la pordego de l' domo, kie logis Annemarie. Ŝi estis alveninta. Ĉiuj haltis por adiaŭi kaj tie haltis ankaŭ la dialogo stumbe komencita inter Pierre kaj Annemarie.

Tiun nokton, en sia ĉambro, la fervora junulo rekaj-retravivis la kelkajn momentojn pasigitajn ĉe flanko de la milda blondulino. Antaŭ ol endormiĝi, lia fantazio ankoraŭ longe plidaŭrigis la konversacion. Kiel lerte li sciis nun trovi la ĝustajn vortojn en la ĝusta momento! «Ho, vi ne konas la francojn?», kaj galante li proponis: «Mi estas je via tutu dispono, ĉiutage, ĉiumonne, por rakonti al vi pri Parizo, pri niaj moroj kaj kutimoj, pri niaj virtoj kaj malvirtoj ...» Kaj kiel radie bela ŝi estis, kiam ŝi ridetis sian akcepton: «Vi estas tro afabla, sinjoro Pierre — ŝi ne plu diris sinjoro Touchard! — mi konsentas, certe, kaj mi kredas, ke ni farigos bonaj geamikoj, ĉu ne?»

Bela revo, dolĉa revo, kiu baldaŭ transglitis en sonĝon ankorau pli belan, ankorau pli dolĉan.

En la instituto de dir. Vogel Pierre plenumis diversajn funkciojn. En la malsupraj klasoj li korektadis la taskojn de neprogresemaj lernejanoj, la etaj kretenoj, kiuj ilin nomis d-ro Kiebitz. Tie Pierre devis zorgi pri ion da ordo kaj pri minimumo da disciplino. Tio estis la plej malagraba parto de lia okupado. Sed en la propra kursaro de l'abiturienta preparinstiito lia aktiveco estis pli interesa. La lecionoj pri la franca lingvo faris profesoro Quindel, konforme al ekzamenprogrammo de la ŝtata komisiono. Tiu ĉi sinjoro deforis ĉe Vogel nur kromokupe, ekster la horaro de siaj regulaj lecionoj ĉe la Urba Altgrada Komerclernejo, kie li tenis kontantan postenon inter la instruistaro. En la instituto ĉe la Winterfeldt-placo li, konsekvence, povis resti nur mallonge, nur la tempon nepre necesan por disvolvi kaj klarigi la lecionon. Li ne povis ankaŭ gvidi la praktikajn ekzercojn kaj konsili pli elegantajn tradukformulojn. Tie, precize, intervenis la rolo de Pierre. Estis lia tasko superrigardi tiujn aplikaciojn el ius lernitaj paragrafoj de l'gramatiko, kaj tion li faris kun fervoro, sekve kun plezuro. Cetero, en tiuj klasoj la lernantoj

ne estis plu infanoj; en la supera kurso ili havis proksimume la saman agón kiel Pierre, kaj ĉar dekomence Pierre sin prezentis al ili kiel «nur konsilanton», tre baldaŭ regis viga simpatio inter la lernantoj kaj li. Pli speciale li amikigis tie tre rapide kun Hans Paulig. Ili ja havis inter si ion komunan. Antaŭ la kurskomenco ili sidadis kune en la atendejo de dir. Vogel, kvankam ankoraŭ nesciant, tiumomente, kiu estas la alia. Sed tiu kojnicio poste faciligis malfermon de l'konversacio. Tiu Hans Paulig estis pli maljuna ol Pierre. Li estis jam pli ol dudekjara. Li preparatis la abiturientiōn. Se ankoraŭ li ne akiris la diplomon, ne estis pro mallaboromo, nek pro spirita obtuzeco. Male, li estis, same korpe kiel ankau mense, eksterordinare vigla, ĉiuokaze sprita, verva kaj ofte petolema. Fininte, siatempe, la unuan ciklon de la superaj studioj gimnaziaj, li eniris la komercan entreprenon de la patro kaj vendis dum du-tri jaroj emajlartiklojn en granda magazeno, ĉe la Hohe Strasse en Kolonjo. Tiam li konvinkigis, ke tiu magazena vivo neniam plaĉos al li. Li sentis en sia interno pli fortan vokon al iu ŝtata administracio, poste, dogano aŭ io simila. Sed tie la superaj postenoj akirigas nur helpe de abiturienta pergamento. Hans Paulig sekvis anoncon aperintan en gazeto kaj enskribiĝis ĉe dir. Vogel por tiel nomata rapidkurso. Li esperis regajni la tempon jam perditon. Pierre dekomence multe ŝatis Hans Paulig, ĉar ĉi tiu rememorigis lin pri Duriz, lia bona klaskamarado en Parizo. Hans Paulig kaj Duriz certe similis unu la alian, ne nur laŭ la korpa aspekto, sed ankau laŭ multaj anguloj de siaj temperamentoj kaj karakteroj.

En la tria sekcio de l'instituto, Pierre dejoris kiel «konversaciestro». Ankau tie li havis nur agrablajn

rilatej kun la kursanoj. Ĉi tiuj estis personoj jam pli maturaj, preskaŭ ĉiu jam establitaj en bona situacioj. Ili havis solidajn konojn pri la franca lingvo. Ili venis ĉe Vogel ne por prepari ekzamenojn, sed simple por perfektigi en la franca lingvo, por akiri pli korektan prononcardon, pli fluajn parolturnojn. Ili venis laŭ propra iniciato, pro persona kontentiĝo aŭ profesia bezono. Ili rapide progresis.

En tiu tria sekcio Pierre konatiĝis kun fraŭlino Madeleine Cohn. Fraŭlino Madeleine Cohn estis sveta, helraja, tre blondhara kaj entute tre agrabla persono, konjekteble 22- aŭ 23-jara. Si sekvis la kursojn, ĉar ŝi nepre volis scipovi paroli francen la facileco de parizanino. Fluie paroli la francan lingvon, tio estas atuto en la bona societo, tio ebligas internaciajn rilatej kaj, fine, tion oni ŝuldas al si mem, kiam oni antaŭnomas sin Madeleine, ĉu ne? Kiu ne opinias same, bonvolu resti fidela al sia denaska antaŭmono Magdalena kun ĉiu ĝiaj diminutivoj, kiaj Magda, Lena, Leni, Lenchken kaj similaj. Krome, fraŭlino Cohn estis filino de prospera borsisto. Si havis sufice da liberaj horoj por sin dediki ankaŭ al intelektaj plezuroj.

Ŝia una renkontiĝo kun la «konversaciistro» simoro Pierre Touchard, ĉe la malfermo de l' kurso, kaŭzis al ŝi kelkjan seniluziĝon. La eminenta profesoro, kiun ŝi imagis laŭ la informoj de dir. Vogel, nemiel similis al tiu junuleto, kiu estis impona nek per sia staturo, nek pro sia famo, nek pro siaj titoloj. Li ne estis unu el tiuj distingindaj korifeoj, pri kiuj oni povas fanfaroni ĉe l'amikoj kaj konatoj: «Mi sekvas konversacikursojn sub la estreco de profesoro, membro de la Franca Akademio», aŭ «iama guvernisto de l'imperialraj infanoj en Petersburgo . . .» Ne. Tamen Pierre havis du

valoraj kaj validaj atutojn. Li estis aŭtentika parizano kaj scis prononci la francan lingvon vere *himmelisch!* — ĉiele, laŭ aserto de fraŭlino Cohn persone. Aldone, li estis pliĉaspekta junulo. Baldaŭ ŝi konsentis montri al li neafektatan bonvolemenon, kvankam iom desupre.

Ekster la kurso en la instituto fraŭlino Cohn ricevis de Pierre ankaŭ privatajn lecionojn. La horoj variis de unu semajno al la alia, post reciproka interkonsento, laŭ la mondumaj devoj de la fraŭlino. Kelkfoje tio ĝenis Pierre en liaj aliaj projektoj, sed ŝi bone pagis. La lecionoj okazis ĉe ŝi, en la hejmo de la gepatroj. Sinjoro Cohn posedis propran domon en la riĉa kvartalo de Schöneberg. La fraŭlino ĉiam akceptis Pierre en buduaro, kiun ŝi havis apud sia ĉambro. Iam, tiam, Pierre renkontis ankaŭ la gepatrojn, videble bonstatajn burgojn el la alta societo. La patrino, rondeta, iom grasa, interŝanĝis nur salutojn; ŝi ne estis parolma. Äu si estis timema. La patro volonte parolis pri Parizo, kie li estis jam plurfoje. Li havas bonan korespondanton tie, kun kiu li arbitraĝas borspaperojn. Rue du 4 Septembre, la firmo Weiller & K.-io. Ĉu Pierre konas? «Kia hazardo!, ekĝojis Pierre, «la filo Marcel estas dum kelkaj jaroj mia klaskamaradolo! Fine prezentigis konversacitemo, sed li ne povis ĝin ekspluati, ĉar jen servistino venis informi sinjoron Cohn, ke oni vokas lin ĉe la telefono.

Alian fojon sinjoro Cohn sciigis al Pierre, ke li faros kun sia edzino vojaĝeton al Parizo kaj «kiuj estas nuntempe la renomaj restoracioj?». Tiu demando embarasis Pierre. Nur malofte, iun dimanĉon vespero jen kaj jen, li estis irinta kun la gepatroj por manĝi en restoracio, ĝenerale ĉe iu Bouillon Duval aŭ samkategorio ejo, certe ne suficiĝe luksa por gesinjoroj Cohn. Pli

pitoreska estis «*Cé Ginette*», sed tute ne rekomenindinda al la gesinjoroj. Fine li mencis «*Cé Maxim*» kaj Marquety, sed tiuj sinjoroj Cohn jam konis kaj sen plua tempoperdo li iris respondi al la telefono.

En sia remburita buduaro Madeleine Cohn estis sireno. Tie ĉio estis mola. Tapiŝoj, foteloj, kusenoj. Ofte ŝi prezentis sin multita en negliĝa silkajo aŭ draperita en kimono simila vestaĵo, da kujo, ŝajne, ŝi posedis neelcerpeblan serion. Ŝi fumis el longa cigaredingo blondan tabakon, ete parfumitan, kaj neniam forgesis proponi ankaŭ al Pierre, malgraŭ lia ĉiufoja «Dankon, mi ne fumas». Ĉi tie, al la konversaciaj eksercadoj prezidis ne li, sed ŝi. Ne trude, sed sorĉe. Ŝi elektis la temon kaj direktis la konversacion, kien ŝi volis. Pierre estis ĉiam malrankvila. Li timis iun embuskon, iun kaptilon. Li havis klaran konsciion pri tio, ke li ripoĉos al ŝi, se li enfalos. Li decidis ne farigi ŝia predo por ne farigi ŝia ludilo aŭ eĉ la objekto de ŝia moko. Ili ne apartenas al la sama medio.

Ofte ŝi petis lin legi kun ŝi el iu franca romano. Por pluki la libron desur la breto ŝi ne bezonis levigi de la kanapo. Ŝi etendis la brakon super la kapon, la libron elektis, ŝajne, la hazardo. Tiam ili aj kapoj devis kuniĝi super la sola ekzemplero tiel proksime, ke li sentis sur siaj vangoj la komunikigantan ardono de la ŝiaj. Sed li restis kiel stono, memorigante al ŝi, ke li estas nur dekoranto devigata meritri la honorarion. Eĉ super la plej incendiaj paĝoj de *Aphrodite*, la konata verko de Pierre Louys, ŝi sukcessis afekti, ke lin tute absorbas nur la gramatikaj fajnagoj, la subtileco de l' stilo kaj ke neniel koncernas lin certaj aludoj en teksto tiel sagace elekta, ke por surtabeligi ĝin ĝuste hodiaŭ vespero, certe ne sufficiĝas kunlaboro de l' nura hazardo.

Tun tagon, por hejmeniri, Pierre ne uzi's, kiel kutime, la tramlinion 72. Li iris piede. Li bezonis spirla frešan aeron de l' vintra vespero. Li bezonis pripen-si. Ĉu li estas idioto? Tion tre certe garantius al li lia kamaraado Duriz. «Azeno! li skoldus lin, *alta socio aŭ ne, eluzu la okazon! Nur tion deziregas la pupeto». Dum unu momento Pierre sin demandis, ĉu per sia sinteno, kaj deteno, li ne ofendis fraŭlinon Cohn. Ĝiuokaze ŝi lasis elflitrri nenium indikon pri malbona humoro. Sed kial li hezitis? Ĉu do li ne estas viro kiel liaj kamaraadoj? Ĉu la invito ne estas klara? Multe pli klare, kvankam nekapabla tion esprimi, li sentis, ke el tiaj karnej agacajoj ne povas naskigi la vera amo. Sed kial tuj la grandaj vortoj? La Vera Amo! Li estas ridinda. Ĉu liaj kolegoj okupigas pri la Vera Amo dum siaj tikletaj aventuroj? Sed ... jes konfesu ... embarras vin la socia rango de fraŭlino Cohn. Kio, se vi miskomprendis ŝiajn intencojn kaj se, en la decida momento, ŝi refarigus la granda sinjorino: Sinjoro Touchard! Vi forgesas, kiu vi estas! Hal! se li havus ertecon! Li malkontentis kontraŭ si mem pro tiu sento, ke anstataŭ venkanta aplombo, ĝiopova atuto en la manojo ec de spiritmaliĉa konkeranto, al li restas nur hezitanta rezono: Li soperitis: «Ho, kiom pli facile estus kun tiu servistino!, — Tiu ĵn vortojn li estis parolinta antaŭ si. Tion li konsciis. Li haltis sub gaslantero en la Gleditsch-strato. «Jes, kion pli facile estus kun tiu servistino!, li ripetis por deskui la nebulaojn, por reakiri klaran vidon. Ankaŭ la intencojn de tiu fortika knabino li bone komprendis. Kaj, supozante, ke ankaŭ tie ĉi li eraris, ĉu grave? «Ho, kiom pli facile ...» ... Ankoraŭ la sceno restas viva en lia memoro. Tio okazis antaŭ nur du semajnoj. Li estis eniranta en la domon

de la Bilow-strato, kiam el la butiko de la vidvino Stecken eliris ruĝvanga, fortaj junulino, kun blanka antaŭtuko. Lu servistino el la najbarajo, kiu venis, laste momente, por aĉeti buteron. Aŭ fromaĝon. Ekvidente Pierre ŝi senmovigis ankoraŭ malsupre de la tri ŝtupoj. Tiam lin rigardadis okuloj tiel brilaj, tiel avidaj, ke nevoie li devis deturni sin. Dum li preterpasis ŝi zum-zumis tre audeble, kun iom da inciteo:

Ein kleiner Franzose durchsegelt die Welt . . . *

Pierre kaptis la vorton *Franzose* — franco. Ne estis dube, ke ŝi celas lin. Ĉu insulte? Li turnigis, rigardis al ŝi kvazaŭ demande. Tuj ŝi kontraŭredetis ĝentile, kun kapo klinita alſutre. Ho, ne temis pri insulto. Tie, junu, agrabla persono, eĉ se nur servistino, ion friponete invitis al konatiĝo. Tion ignoris povus nur misedukito, pensis Pierre, kaj li diris «Guten Abend, Fräulein», tute spontane, senripense. «Guten Abend!» ŝi respondis. Sed Pierre pluiris.

Poste li provis informigi ĉe Hugo pri kanzono, kiun parolas pri *kleiner Franzose*. Sed Hugo ne konis ĝin. Li ne povis ĝin koni, ĉar la originala teksto diras *Ein kleiner Watrose . . .* ** Gi estas kanzono el la studenta aŭ kazerna folkloro, iom nedeca en la pluaj versoj. *Watrose — Franzose*, ĉu ne, ke pro simileco de rimo kaj ritmo la unua elvokas la duan? Mirinde, kiel spontane prezentigis al tiu knabino, kiel portilo por ŝia esprimdeziro, tuji veturpreta melodio! La eta franco substituigis al la eluzita maristo kaj la klišo novan

* Eta franco velveturas tra l' mond' . . .

** Malgranda maristo . . .

sencon. Kliſoj estas la omnibusoj de l' banalaj pensoj en la ĉiutaga vivo.

Kelkan tempon poste Pierre renkontis la saman servistinon sur la sama loko. Refoje ili interŝanĝis saluton, kaj nesciante, kiel daŭrigi, Pierre pluris por malaperi sur la ŝuparo al sia hejmo. Tiam li aŭdis la knabinon, kiu kantis malantaŭ li, en la neglektata trenado de l' berlina parolo:

Jedes junge Meedchen hat 'ne Stube janz alleen'

Stube janz alleen'

Stube janz alleen.'*

Ĉ-foje la senco ne lasis dubon. Pierre ne bezonis la kunklaboron de Hugo. La aludo estis neta, trude relefosa. Dum longa tempo tiu sceno, kun ĉiu siaj promesoj, okupadis la pensojn de Pierre. Kaj ne malplaciĝal li. Li eĉ bedaŭris, tre, tre profunde en si mem, tiel profunde, ke li neniam vortigis tiun bedaŭron, li eĉ bedaŭris, ke poste li ne plu renkontis la pimpinan servistinon kun la ruĝaj vangoj.

Ankorau Pierre haitadis medite sub la gaslantero en la Gleditsch-strato. Preterpasantoj komencis rigardi lin kun scivolemo. Aŭtomate li reprenis la iradon kaj plue sekvis siajn pensojn. Ankau tiu servistino apartinas ne al mia medio. Si estas el alia socia klaso. Kiel klarigi, ke... tio estas pli facila kun ŝi, ol kun fraŭlino Cohn? Kiel interpreti la faktor, ke mi lasus min pli volonte gliti en medianon sub la mia, ol hisi en medianopli altan? Pierre sciis, ke por tion klarigi estus vane sola...

* Ĉiu junu knabino havas ĉambron tute sola, ĉambron tute sola...

alvoki la leĝojn de l' fiziko. Cetere, la ĝusta respondeo serpentumis tra lia meno: Se montrigus en la decida momento, ke li eraris pri la intencoj de... la persono. La konsekvencoj estus malpli gravaj, se temas nur pri servistino. Sed tuj li ribelis kontraŭ tiu solvo. Kial malpli gravaj? Kion signifas «nur servistino»? Ĉu ne ankau servistino havas sian honoron kaj la saman rajton esti respektata? Kia temo por la analizanta bisturio de lia amiko Henri Meriel! Mi devos paroli pri tio kun li, kiam ni retroviĝos. Ni naĝos en abstraktaĵo! Bonaj amikoj estas io bona! Nu, ankau ĉi tie, en la fremda urbo, li havas amikojn, sed ne tiel intimajn. Li ne deziras paroli al Hugo pri sia problemo. Pli bone, ke

Hugo ne sciu. Hans Paulig? Same kiel Duriz, ankau Paulig mokadus lin pro liaj skrupuloj. Kaj d-ro Kiebitz? Pierre povus antau li agiti la temon, ne kiel personan travivajon, sed kiel pure teorian demandon. D-ro Kiebitz sendube sentas sin multe pli en sia elemento inter la nubo de l' teorio, ol sur la ŝoseo de l' praktiko. Sed Pierre supozis, ke d-ro Kiebitz neniam havis la okazon barakti inter la febrakoj de simila dilemo.

De la unua tago Pierre havis bonajn, preskau amikajn rilatojn kun «sinjoro studestro». Plurfoje jam, sek�ante afablanc inviton, li vizitis d-ron Kiebitz en lia loĝejo. Tie ili povis babili pli libere, ol en la instituto.

D-ro Kiebitz aspektis 40-jara, versaine nur pro sia neglektata eksterajo. Kredeble li estis multe pli jun. Li vivadis kiel fraŭlo, netuŝate de prozaj bezonajoj, en hejmeto konsistanta el nur unu ĉambro kun kuireja kamereto, sur la unua etaĝo de iu postdomo ĉe la Luisenstrato. Ankoraŭ la domo ne disponis pri elektro.

Kiebitz uzis petrollampom,unu el la pli perfektigitaj modeloj. Gi pendis de la mezo de l' plafono, tenite

ĉirkau larga talio per brilmeta ringo, ankaŭ larĝa, ĉapelite per blutuka sirmilo, delonge polvokovrita. Gi sajnis bonkaraktera matrono, flegme balanciganta super la ronda tablo. Iom larĝkola, ĝi malavaris suffiĉan lumon por atingi, kiam suprenirata, ĉiuin angulojn. Oni povis, nome, dank' al pulia ĉensistemo, laŭole pli- aŭ malpli- aligi ĝian pozicion kaj konsekvence pli- aŭ malplivasti- ĝi la lumigatan surfacan. La soleca d-ro Kiebitz estis alkutimiĝinta al la plej malsupra pozicio de sia lampo. La projekcita lumrondo sur lia tablo ekzakte sufĉis por enteni libron aŭ teleron. Krom tio, turnbutono sur la lampokolo, sagace gradigita, ebligis iom post iom atrofi la lumfonton ĝis diskreteco de lucerno.

Pierre havis certan plezuron, kiam li estis gasto en la fraŭlonesto. Tiu viro amuzis lin. Li estis stranga homo. Originalulo. Kiel li mem volonte substrekis, li ne estis kunnaganto. «Oni ne devas al ĉio diri jes kaj amen. Ĉiu normala homo ricevis sian porcion da penskapblo. Li uzu ĝin ionete. Sed kion faras la homoj? Tro pigraj por pensi mem, ili lasas maĉi siajn opiniojn en la granda muelilo de l' gazetaro kaj acetas ilin ĉiutage kun siaj kolbasoj, pretajn por tuja konsumado».

D-ro Kiebitz havis socialistajn ideojn, kvankam li aligis al neniu partio. Kunnaĝi signifas abdiki sian decidojn. Li estis solida admiranto de Jaurès, tiuepoke la granda gvidanto de la franca socialista partio. «Kia virol, d-ro Kiebitz ofte ripetis al Pierre. Domaĝe, ke Pierre scii nemion rakonti pri tiu politika viro, kiun li konis nur laŭnome.

D-ro Kiebitz ne ŝatis la armeon. Ankaŭ li, siatempe, devis soldatiĝi, «jes, kiel volontulo. Mi ne scias, kial mi elektis artillerian regimenton. Volu la olimpaj dioj, ke neniam mi revivi la mizerojn de tiu jarol! Kiom

mi suferadis! Pli morale, ol korpe. Mi devas konfesi, ke mi estis malbonega soldato, la honto de l' tutu regimento, kiel la serĝentoj faŭkis en miajn orelojn. Tian fenomenon ili neniam vidis antaŭe, nome 'unujarulon', el kiu oni neniam sukcessis fari kaporalon! Kiam fine iu komisiono deklaris min ĝisplue netauga por la milit-servo, mi suspectis, ke ili faris tion, nur por ne plu revidi min dum la sekvaj ekzercepriodoj. Pro kio, ceterere, mi estas tre dankema al ili. Kaj tiel okazis — nun lia kriĉvoĉeto fadenigis en tonojn apenaŭ percepteblajn por la homa orelo — «tiel okazis, ke d-ro fil. Heinrich Kiebitz restis simpla, duaranga kanonisto dum la universalhomo Hans akiris la galonojn de serĝento!»

Pierre opinis saĝa deturni la indignon de doktoro Kiebitz al pli kvieta direktoro: «Jam kelkfoje mi aŭdis, ke vi nomas Hans universalhomo. Ĉu vi diros al mi la kialon?»

«Volonte, mia kara, la ekscitita doktoro repaciĝis, sed lasu min antaŭe surtabligi nian modestan vespervitanĝon». El tirkestoj de l' komodo li alportis diversajn pakajetojn, telerojn, tasojn, ankaŭ benzinkuinilon, sur kiuj li tuj boligis akvon por la teo. Ŝinkopanoj, kolbasajoj, fromagoj kaj al ĉiu po du tranĉajoj da mielukko, sur kiujn ili ŝmiris ankoraŭ ekstre tavolon da butero. Ambaŭ bone kaj ĝissate vespermangis. Intertempe d-ro Kiebitz rakontis:

«Tiu Vogel ne estas stultulo. Ankoraŭ antaŭ nur kelkaj jaroj li vivis kiel eta, licea Oberlehrer* en privina urbo. Nebone pagata. Ĉe ni la la ŝtato pagas malbone, sed ĝi donas titolojn. Herr Oberlehrer! Tiupoke lia edzino ricevis belian heredaĵon. Tuj la paro

* Supera instruisto.

Vogel luptenis vilaoen en Wilmersdorf kaj li instalis sian institutoen ĉe la Winterfeldt-placo, donante al si la titolon Direktoro. La ejon tie estis burĝa apartamento. Vi vidis mem, ke mia tiel nomata kabineto estas nur la iama kuirgeo. La etaĝaj kretenoj vi instruas en iama dormoĉambro; niaj estontaj abiturientoj kunvenas en la manĝoĉambro kaj tiel plu. Mi ne scias kiagrade dir. Vogel eminentas en siaj instrufaktoj, ĉiam geografio kaj historio, sed mi estas certa, ke li estas lerta komercisto. Koncerne min, li supozis tre ĝuste, ke mi ne povos fari brillan karieron en ŝtata lernejo, verŝajne pro mia armea flisko, kaj sekve li pagas min malbone. Kompense li nomis min studento. Ĉiam titoloj. Sed lia plej sukcesa eltrovajo estas Hans, nia universalhomol Dresita dum tri jaroj ĉe la kavalero, Hans estas la ĝusta homo por prizorgi la du ĉevalojn de sinjoro direktoro. Tiel Hans, ĉiutage, matene-tagmeze-vespere, kočeras la sinjoron inter la vilao en Wilmersdorf kaj la instituto en Berlino. Sed plue Hans zorgas kaj respondacas pri bona funkciao de la fornoj en ĉiu klasĉambro; ĉeokaze li balaas plankojn kaj koridorojn, purigas la nigrain tabulojn. Li faras ĉiujn riparojn al kiu ajn tubo, al kiu ajn krano. Li enkondukas la vizitantojn, elŝovas ĝenantojn, plenumas la komisiojn de miaj kursanoj, aĉetas por ili bulkojn kaj fruktojn, disportas amleterojn de klaso al klaso kaj enpoisgas trinkmonojn. En Wilmersdorf li, krome, ĝardenumas, frotas la pargetojn, helpas la serviston kaj verŝajne kuſas kun la kuiristino. **Cu** tio, en sia speco, ne estas universaleco?

Kio pleje malplaciĝis al d-ro Kiebitz en lia frula vivo, estis, ke li devas lavi mem sian mangilaron. Pro denatura malemo al tiaj sklavajoj li ofte prokrastis tien laboron ĝis elcerpigis la tutu kolekto de liaj tasoj kaj

teleroj. Tiam li intervenis nur — kiel li ŝerces konfesis citante el Schiller —

*cedante al la urgo,
ne al la propra emo.*

Kiam ajan eble, li lasis tiun taskon al la dompedeli-no, maljuna sed fortika virino, kiu venis du fojojn ĉiu-semajne por aerumi lian neston. Ŝi ankaŭ prizorgis la lavadon kaj riparon de liaj tolajoj kaj similaj.

Ne disponante pri propra hejmo, Pierre ne povis ricevi ĉe si d-ron Kiebitz. De tempo al tempo li invititis lin en simplan restoracion. Same li regalis tie, aŭ en sukerajejoj, la amikojn, al kiuj li ŝuldis komplezon.

Tiajn ĝentilaĵojn li reciprokis precipe kun Hans Paulig, kiu ja mem vivadis en Berlino en cirkonstancoj similaj al tiuj de Pierre. Oni vidis ilin ofte kune. La komenca granda simpatio inter ili baldaŭ fariĝis konkorda amikeco. Unuavide tio povis sajni stranga, ĉar Pierre certe ne estis sangvintemperamenta kiel tiu Paulig. Pierre ne sekvis senripense kiun ajn ekideon, eĉ se ĝi pro-misis petoladon, dum Hans Paulig neniam hezitis. Kiel ofte liaj paroloj antaŭiris liajn pensojn! Pro la akcentita simileco, ankaŭ en tiu punkto, inter la germana Hans Paulig kaj la franca Jean Duriz, la kamarado el la Lycée Condorcet, Pierre ofte sin demandis serioze, ĝu-ne ordonas iu praleĝo, ke samaj korpaspektoj, vizag-trajtoj necese muldas samajn karakterojn aŭ, inverse, ke samaj pensmanieroj, animesprimigo stampas la saman markon sur la vizagojn. Koincidante ambaŭ havis ankaŭ la saman antaŭonomon. Hans, diminutivo de Johann, kaj Jean. **Cu** ne konkludi, ke antaŭnomoj influas la temp-ramentojn? Kion vi opinias pri tio, Henri Merle?

Generale Pierre, kun la bela, sindonanta fidlo de l' juneco, volonte malfermis por siaj amikoj la mondono de siaj pensoj. Li ne hezitis interŝangi kun ili siajn juncaj revojn kaj ambiciojn. Sed pri unu punkto, amaj aferoj, li havis neverkeblan pudoron. Ne koncerne la aventuron kun fraŭlino Cohn; tio estas neseroza, kaj se ankoraŭ li ne mencii ĝin antaŭ Paulig, estas nur ĉar li tro bone anticipis ties respondon. Sed sian sekretan amon al Annemarie Balkenwirth li ĵaluze kasis. Ankoraŭ neniam li parolis pri ĝi, nek al Hugo, nek al Paulig. Li sentis, ke tiu afero estas delikata, persona, tro pura, kaj ankaŭ tro necerta por esti elmetita al fremda rigardo, kiu povus nur difekti ĝin.

Ve! Unu fojon tamen, dum la cedemo de unu momento, eskapis el lia kontrolo certa aludo pri certa fraŭlino, milda blondulino, kiu ensteligis en lian koron. Tiel Hans Paulig estis informita.

Tiun sabaton Pierre havis tre okupitan posttagmezon. Paulig estis insistinta, malgraŭ la komerca malakcepto de Pierre: «Homo! Vi ne povas ne konsentii! Sabaton dattrevenos mia naskiĝtago! Kaj mi nepre volas festi kun vi ĉe botelo da Liebfrauenmilch. Vi diros al mi poste, ĉu la rejulanda vino ne egalas la franca!» Hans Paulig estis fiero pri sia rejlanda deveno. Sed Pierre kontraŭargumentis: «Neeble! Tiun sabaton mi laboros ĝis la 1-a posttagmeze. Kalkulu kiel manĝotempon nur unu kvaronhoron, aldonu la tempon necesan por veturi al vi, por sidadi kun vi kaj festadi ĝis Diuoskias kiu horo, por revetur al mia logejo... Konkludo: Neniam mi troviĝos je la 4-a en la Bülow-strato, kie mi havas neprokasteblan rendevuon».

Fakte, tiun sabaton kunigos ĉe Lotte la fama Trifolio kaj ŝajnis, ke fraŭlino Annemarie Balkenwirth, «la

por tiel diri prezidentino», de la klubo, estis reviziinta sian vidpunkton pri la konveneco aŭ nekonveneco allasi eksterulon en la sekretojn de l' fermita rondeto, ĉar Lotte, antaŭ nelonge, sciigis al Pierre, ke li estos bonvena, se li bonvolos fari la honoron kaj tiel plu... «Ne! Hugo ne estos invitita. Se venos pluraj sinjoroj, — Lotte diris «sinjoroj!» — «ili tuj interkonsentos por agaci min!» Pierre deduktis el la paroloj de Lotte, ke fraŭlino Balkenwirth konvertiĝis al opinioj malpli pastie partiaj pri la francoj ĝenerale kaj pri Pierre Touchard pli specale. Li promesis iri. Kaj nun interŝovigas la naskiĝfestprogramo de Paulig. Pierre ne volis cedi.

«Vidu, Pierre, susuris Paulig provante pruntepreni de iu fora Lorelei la persvadantan forton de l' ĉarmo, dum liaj okuletoj promese brileatis malantaŭ la dikvitraj lensoj de lia nazumo, «vidu, estas tute simple. Ni tagmanĝetos kune, ĉe mi, en mia budo, ion rapide preparitan. Ni malplenigos nian boteleton, kaj vi forlasos min, kiam vi volos. Ĉu?»

Kaj tiel okazis, ke sub la sorĉepovo de tiu rejnlando vino, sidante intime ĉe bona amiko, Pierre sin sentis pli kaj pli venkokerta. Lia koro plenigis de antaŭojo pro la posta renkontiĝo kun Annemarie, la ĝojo super-ſaŭmis, kaj de konfidenco al konfidenco, Pierre ellasis sian sekretton. Li amas blondulinon.

«Gratuloj, kavaliro! Je via venko! Ili kunpu-ſetis la glasojn. «Kiel oleo ĝi fluas! kiel oleo...» Pierre ridejis kaj Paulig informiĝis: «Ĉu la ĉarma blondulino reciprokas?»

«Guste tie lamas la afero», konfesis Pierre, «sed hodiaŭ sin donas okazo, mi eluzos ĝin. Pro tio vi pardonas, Hans, se mi restos ne longe kun vi. Hodiaŭ mi devas ataki kaj venki!» Hopla!

Ho, ho! Kiel decide! Diabla botelo rejnlanda! Hans Paulig montris plenan komprenon por la situacio. «Vi ekmilitros, kiam konvenos al vi, kia mara... volas diri mia kara, sed ĉiuokaze ne antau ol gustumi mian Hackepeter, Hackepeter, la dia, la plejnova pulrindo, pardonu, la plejnova nutraĵo! Mi preparas ĝin mem laŭ persona recepto».

Kiam li estis bonhumora, Hans Paulig cedis sempr-pense al tiu manio: inversi literojn en iuj vortoj ĉiufoje, kiam el tia miksaĵo povis rezulti amuzo aŭ sensenca stultajo. Paulig sciis bonege ŝajnigi, ke lia langostumblo kaj ke pli ol kiu ajn li estas nem surprizita pro la neatendita sendesformigo, kiu ĉiufoje trafis la neavertitajn aŭskultanton kiel drastika kontraŭknalo. Tuj, trafe, instinkte li detektis ĉiujn ebledojn de tiaj inversoj kaj enservas ilin en la konversacion sajne tiel naiv-nature, ke postrestis la impreso, ke li estas mem la viktimo de fatala prononceraro. Se el tio rezultis abomenajo, des pli bone! Li petis pardonon, restarigis la ĝustan sencon kaj ĝuadis en sia interno la potencon de siaj knalefektoj. Vorto kia mielukuo senmanke el-fluis el lia buĉo *«kiel muko; preta kafo farigis kreta pafo kaj tiel plu.»*

Paulig estis malaperinta transkoridore en la kuir-ejon. Li logis suble ĉe multjara vidvino de ŝtatoficisto, sed sen aligo al ŝia mangotablo. Tio lassis al liaj kapricoj multe da libereco. Tamen li havis la ratiton utiligi la kuirejon laŭ sia bontrovo. Tion — krom por la

matenkado — li faris ĝenerale nur esceptokaze, nur en la monathino, se la patra poſtmandato malfruis. Post kelka tempo, kiu ne ŝajnis longa al la revanta Pierre, Hans Paulig revenis, portante balance sur granda pleto gigantajn Hackepeter, rozkoloran hakitan viandon, krudan, jam prete miksitajn, batitan, salitan, pipitan kun ĉio kaj ĉio. Mustardpoteto staris aparte, same gasketo kun kaporpizojo kaj plue diversaj konataj aŭ nekonataj ingrediencoj.

Nekontesteble ĝi estis bonega. Pierre tuj malkovris en ĝi iun specialian, incitatan guston, neniel malpli-ĉan; jes, li rekonis ĝin, nu, proksimume... Tiu gusto, ĉu ne de iu spicaĵo el la patrina kuirejo? La junuloj mangis kun bona appetito. Pierre ne ĝsparis siajn komplimentojn al la kompetenta kunulo. Fine, glutinte la lastan pecon, li identigis la atuton en tiu ludo:

«Hans! Vi enmetis ajlon, ĉu ne?»

«Ajon? Jes, certe, eĉ ajlegon, ajlegon, tion postulas mia persona recepto», kaj eksplodante sub ridego-premo li assertis: «Tio estos por vi la plej klara pruovo: "Se via blondulinu donos piskermeson, 'ho pardou, kispermeson, vi povos distrumpeti tra l' universo, ke vi estas amata!»

«Kiel inteligent! rikantis Pierre. Ankoraŭ li ne superrigardis la tutan amplekson de l' vandalaĵo. La koncion pri la katastrofo li ricevis nur iom poste, kiam, sur la hejmenvojo, li renkontis Ohlberg ĉe l' Alexanderplatz. «Homol! ekkriis Ohlberg retiriĝante brakrepuse je du-tri paſo, «vi glutis tutan ajlokapon! Kiun vi volas anestezi?»

Kaj kiam Minna malfermis la pordon al li, ŝia tuja demando estis: «Kion vi mangis, sinjoro Pierre? Ĉu vi ne kredas, ke enestis iom multe da aijo?»

***

194

* Kontraŭknaloj (germ. *Schüttelreim*, france *contre-pétarie*) kompreneble ne estas tradukeblaj de unu lingvo en alian. La aŭtoro klopodis redoni la germanlingvajn trovaĵojn de Hans Paulig per kontraŭknaloj kiel eble plej proksimaj.

195

Gene. Tre ĝenel — Pierre malaperis en sian ĉambro. Li estis furioza kontraŭ Hans Paulig. Sed kion fari? Vane li foruzis frotade la restajon de sia dentopasto, vane gargaris gorĝprofunde per akvo Odol-saturita. Penetre, obstine kaj venke, post nur kelkaj momentoj retrudigis la obsedo de l' ajo, kies volumenon dekobligis lia alarmita imago. Li ne estis fumanto kaj sekve ne pensis, ke kelkaj cigaredoj povus, eble, kontraŭi la invadon.

Kiam li aŭdis la pepantan enflugon de l' folianinoj en la vestiblon kaj koridoron, li decidis ne montriĝi inter ili. Sed ne daŭris longe kaj li devis cedi al la instojo de Lotte. Li sekvis ŝin en la mangōĉambro, neniel fiera. Ĉe ĉiu manpremo li balbutis sian saluton deturnante la kapon. Neniam li faris tiel profundajn riverencojn. Stajn respondojn li sendis, kiel miseduikitajn bubacojn, en angulojn de l' ĉambro kiel eble plej forajn. Kiam li kredis sin neobservata, li blovpafis pezajn haladzojn al la plafono. Kiom fareble li evitis paroli. Se nepre necese, li metis honteman manon antaŭ la bušon. Prefere li mutadis, intense okupita super sia taso, sorbante kafon post kafo, kun sukero, sen sukero, kun lakto, sen lakto, kaj diligente maĉetadis kukon post kuko. Ŝtele li observetis Annemarie kaj ruĝigis sub ŝia rigardo, kiun li interpretis kiel riproĉon.

La konversacio lamadis. La knabinoj, kiuj esperis multon de la franca vervo, sin sentis trompitaj, ne nur Lotte, kiu konis la saltopretecon de liaj subitaj inspiroj, sed ankaŭ Hedi kaj Trudchen, kiuj havis jam plurfoje okazojn por submetigi al la ĉarmo de liaj stumbraj komplimentoj dum stimula flirtado. Ĉiam denove, sed sensukcese, ili provis envicigi Pierre en la rondodancon de flugilhavaj paroloj. Li stufigis en hermetika apatio.

Lia sinteno estis tiel neordinara, nenatura, ke kiam, pretekstante urĝan laboron koncerne siajn kursojn, li petis la permeson reiri en sian ĉambron, nemu kontraŭstaris. Li postlasis konsternon.

«Kion li havas hodiaŭ?, miregis Hedi. «Mi tute ne rekonas lin!»

«Mi ne povas supozи, ke li nesatis nian societon, sin demandis Trudchen kun subita timesprimo sur la vizago.

«Neniam mi vidis lin tiel mallerte rigida», diris Lotte. «Li aspektis kiel kamparano troviĝanta unuafoje en salono.»

«Cu vi ne kredas», intervenis Annemarie, «ke tute simple via idolo havas ion kontraŭ mi? Li volis montri, ke mia ĉeesto ne plaĉas al li. Jen ĉio. Vi ja mem rakontadis, kiaspeca ĝojujo kaj amuzisto li estas, kiam... mi ne partoprenas en via ludoj. Mi bedaŭras, ke mi senigis vin de via plezuro».

Kiam, la saman vesperon, post disflugo de l' folioj, Lotte informigis: «Kion vi havis, Pierre? Vi kondutis tiel fremde kaj strange, ke vi maltrankviliĝis min. Cu vi ne sentis vin tutسانا؟ la junulo povis diri nur: «Mi malgojas pro tiu idiota spektaklo enscenigita de mi. Vere, mi ne sentis min en mia normala stato. Vi senkulpiĝos min ĉe viaj kamardinoj, ĉu ne, Lotte?»

«Certe, Pierre, sed kio okazis al vi?»

«Vi ne komprenus, Lotte. Kredu, ke mi sincere bedaŭras».

***

Hans Paulig, la frivola farsulo, facile digestis la reproĉojn de Pierre. «Ni ne konfuzu, li gravmieme parodiis la manieron de l' profesoranta Kiebitz, «kaj ni

ne miksu, mi petas! Astronomio estas unu afero, — gastronomio tute alia. Ne ensovu en la ŝojoj de Hans Paulig la stultajojn de Paul Hansig!, Jen.

Pierre sciis, ke lia amiko, dum momentoj de petolemo, aplikante sian inversosistemon, tre ofte sin prezentis kiel Paul Hansig. Tion li faris tiel ofte kaj facilanime, ke poste li sin demandis mem, ĉu li nomiĝas ĝuste Paul Hansig aŭ Hans Paulig. En malagrablaj cirkonstancoj, kiel hodiau, li provis uzi, kompreneble ŝerco, la alibion de unu kontraŭ la alia. Pierre estis videble malkontenta, sed la vervo de Hans Paulig estis neretenecbla. Li sprucigis siajn ideojn en sinsekvo ne interrompita kaj ne interrompebla. Rezignacie Pierre aŭskultis la tutan predikon. Se li ridetis, li faris tion nur malgraŭvole.

“... Do, ne cerbumu, ĉu vi devas honti aŭ nur pentri pri tia taga belo, volas diri bagatelo! Ĉu veti, ke mi iros, kiam placoj, al kiuj ajan rendevo, kun buzo ankoraŭ pli ajlita ol estis la via, kaj ke post melkaj komentoj . . . kelkaj momentoj mi konkeros ĝi la plej misstrubitan fraŭlinon? Vi vidos, kiel danke ŝi akceptos tiam la minson de l' kastro, pardonu, la kison de l' mastro.”

Pierre ne respondis. Li restis meditema. Malgaje li konjektis, ke tre verajne la taktilo de Paulig estas prava. Sed nur ĝenerale, li aldonis por si, ĉar li ne volis imagi, ke Annemarie Balkenwirth iam cedos al simila ĥusarmanieroj.

Pere de Pierre ankau Hans Paulig eniris en la klasnon ĉirkaŭ Hugo, prezantante sin al unu kiel Hans Paulig, al aliaj kiel Paul Hansig, tiel ke neniu plu scis. Tuj, en tiu rondo de preskaŭ-samaĝuloj, li estis bonvena kaj aprezata kiel amuzisto. Li havis la spiritan elastecon de l' rejnlandanoj kaj estis pensrapida multe pli ol

la solidaj berlinanoj, kiuj scis bone voriskermi nur per kliŝoj, ofte amuzaj, ofte drastaj, sed delonge tro konataj. Paulig kapablis inventi survoje, laŭ hazardo de l' cirkonstancoj. Estis tiam iu snoba modo, kiu dum postaj tempoj nur plivastiĝis, ĉefe inter la gimnazianoj, uzadi anstataŭ certajn, ĉiam ripetigantajn esprimojn, nur la komencliterojn. Per tio, laudire, oni gainis tempon. Sed verdire oni perdis tempon, ĉar estis kutimo klarigi la misterajn literojn per tuja kompletigo, al kio ŝercemuloj aldonis ankoraŭ kelkajn interpretojn, bedaŭrinde ankaŭ jam ne novajn. Tiel, nur por doni ekzemplon, se unu faris proponon al siaj kunuloj kaj se la propono konvenis, tuj troviĝis iu por respondi: «M. W.» kio signifis «machen wir — ni faros», kaj li aldonis, uzante la kliŝojn, «Möbelwagen», * «Mettwurst», ** kaj similajn.

Tute alispeca homo estis Paulig. Li havis sian propran kolekton kaj povis, jam ĉe l' unua renkontiĝo, mirigi la junajn kolegojn. Post la prezentado — ĝi okazis surstrate — Pierre, la instiganto, pensis, ke estas malopozitune staradi sur la trotuaro kaj proponis, ke ili ĉiu ĵiru ĉe Aschinger por glaso da biero. Tuj Hugo domis sian konsenton per la formulo: «K. p. — Kun plezuro, kaj ne forgesis daŭrigi kliſidele la serion: «Kelo-pordo, kukopeco, kolosa pipol. Li haltis, elcerpita. Tiam Hans Paulig improvizis plu: «Kiu povas, kiam pluvas, kaŭre pisi, kontraŭ poto, kiel pulo, kara Petro? Oni faris al li ovacion. Lia famo estis firme establitita. Baldaŭ li ricevis la titolon Reĝo de l' Kontrauknaloj.

Iom antau Kristnasko, kiam la klano, preskaŭ kompleta, promenadis aventuravide sur la Tauentzien, la

* Mettavagono.

** Speco de kolbaso.

junuloj renkontis du knabinojn el la Trifolio, Annemarie Balkenwirth kaj Trudchen Bachmann. Tre korekte, ĉapenmane, la kavaliroj salutis kun la deviga kalkanum-klakado kaj tiu aŭtomata brustoklino tiel rektlinieca, ke ĉiufoje Pierre pensis pri l' rigida anguligo de postrancilo sin fermanta. Tiu, kiuj «ankorau ne havis la honoron ...», estis prezentitaj al la fraŭlinoj. Tuj Pierre maltran-kviliĝis. Ne plaĉis al li, ke de nun ankaŭ Hans Paulig konos fraŭlinon Balkenwirth. Ĉu li ne divenos baldau, ke estas ŝi la prieveita blondulino? Pierre timis lian frivolan babilon. Hans ja kapablus, nur por amuzi la kamaraidojn, distreti lian sekreteton kun la plumpoco de elefanto.

Oni akompanis la knabinojn direkte al la Gedächtnis-preĝeo. Pierre havis nur unu priokupon; li devis sub kiu ajan preteksto retenci Hans Paulig de la fraŭlinoj. Pierre kiel eble plej malrapidigis siajn pašojn. Hans sin turnis al li kaj la komprenebla palpebrumo de kom-plico: «Tre adorinda, tiu ĉarma persono. Gratuloj!»

«Hans, mi petas, ne parolu tiel! Ĉe la preĝeo la unua grupeto haltis. La knabinoj deziris plui rilati. Ili komencis adiaŭi. Pierre ekspiris, liberigite. Paulig ne havos tempon ... Kiam, lastaj, ili alvenis inter la starantoj, Bastrow estis verŝajne proponinta, ke la fraŭlinoj pilongrigu la promenadon kun la junuloj. Ankoraŭ lia rigardo, plena de admirio kaj ambezono, gluadis al la vizaĝo de la knabino, sed Annemarie diris: «Dankon, Erich, ni konas nian vojon kaj ankaŭ nian laborprogramon. Eble estus sage, se ankaŭ vi irus por rerigardi vian algebron!»

Bastrow komprenis la aludon. Nesciante, kion responde, li restis muta, staradis embarasite, ŝovante maller-te unu longan fingron inter kolon kaj kolumnon. Tiam

Hans Paulig, kun la singardo de heliko, antaŭsendis sian antenojn, kaj deklaris sub la masko de tragediulo:

«Ho, fraŭlinoj, ne iru jam for de ni. Troviĝas unu inter ni, kies koro rompiĝos ...» Annemarie interrompis, tre digna: «Sinjoro Paulig, ŝajnas, ke la diskreteco ne estas via ĉefvirtuo!» La rondo ridis. Pierre tremetis. Ĉu la babilemujo ne silentos? Hans Paulig ne volis resti sub la reproĉo. Li bezonis ŝprucigi fajroojn.

«Fraŭlino, vi estas sagulino. Sed sagio estas uru afero, masaĝo — alia! Kaj same kiel masaĝoj, ankaŭ promenadoj kun intelektaj junuloj estas utilaj, necesaj. Kiu laboradas senpauze, laboros fiię kaj muse! Par-donu, volis diri fuſe kaj misę.» Trudchen Bachmann liberigis ridkaskardon kaj ripetis: «Fiſe kaj muse!, Sed Annemarie hisis sian plej mildan rideton kaj diris: «Mi admiras la spritratetojn de via jargono, sinjoro Paulig, sed ili ne suficios por lumigi mian ĉielon. Gis revido!» kaj la knabinoj akceptis la riverencojn de l'intelektaj junularo.

«Hans Paulig ŝrumpis en sian konkon, dum Pierre triumfis en sia interno: «Brave, Annemarie! Vi ne falos sub husaratakoj!»

Jam malproksime, Annemarie konfidis al Trudchen: «Li certe havas ion kontraŭ mi, via franco. Ĉu vi rimarkis, ke li restis intence malantaŭ siaj kamaraodoj?»